

Διοικητικό Δίκαιο

Πηγές διοικητικού δικαίου – 1^ο Μέρος

Αν. Καθηγήτρια Ευγ. Β. Πρεβεδούρου
Νομική Σχολή Α.Π.Θ.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Επανάληψη βασικών εννοιών προηγούμενων μαθημάτων

- Δημόσια διοίκηση.
- Φορείς δημόσιας διοίκησης.
- Δημόσιος τομέας.
- Νομικά πρόσωπα διφυούς χαρακτήρα.
- Το δίκαιο που διέπει τη δημόσια διοίκηση.

Πηγές του διοικητικού δικαίου

- Ορισμός Σπηλιωτόπουλου.
- Ορισμός Δαγτόγλου.
- Πηγές του διοικητικού δικαίου: μορφή με την οποία εμφανίζονται οι κανόνες του διοικητικού δικαίου στην έννομη τάξη.

Έννοια της τυπικής ισχύος

- Έννοια τυπικής ισχύος (κανόνα δικαίου/πηγής δικαίου):
 1. Δημιουργία και ένταξη κανόνα στην έννομη τάξη και
 2. Σχέση του κανόνα/πηγή προς του άλλους κανόνες/πηγές
- Η σχέση αυτή (υπό 2) παράγονται με συγκεκριμένη διαδικασία και τα διοικητικά όργανα βρίσκονται σε ιεραρχική σχέση μεταξύ τους: ανάλογα με την θέση του οργάνου καθορίζεται η θέση του παραγόμενου κανόνα στην «πυραμίδα» του δικαίου.
- Η τυπική ισχύς έχει σημασία σε περίπτωση σύγκρουσης κανόνων.

Διάκριση Πηγών

- Ενδοκρατικές πηγές και διακρατικές πηγές: Η διάκριση συνδέεται με την ένταξη του οργάνου παραγωγής του κανόνα είτε στην εθνική είτε στην υπερεθνική έννομη τάξη
- Ενδοκρατικές πηγές: Σύνταγμα, Τυπικοί Νόμοι, Κανονιστικές Πράξεις, Γενικές αρχές του δικαίου, Έθιμο (με ελάχιστη σημασία (και διαρκώς φθίνουσα) στην εθνική έννομη τάξη), Νομολογία (δεν αποτελεί, από τυπική άποψη, πηγή του δικαίου στην εθνική έννομη τάξη)
- Διακρατικές πηγές: Ενωσιακό Δίκαιο, Γενικώς παραδεδεγμένους κανόνες του διεθνούς δικαίου και διεθνείς συμβάσεις.
- Το ζήτημα της ιεραρχίας των κανόνων δικαίου (ενδοκρατικές και διακρατικές πηγές).

Ενδοκρατικές πηγές: Σύνταγμα

- Περιέχει τους κανόνες που ρυθμίζουν την οργάνωση και τη δράση της διοίκησης και τη σχέση της με τα άλλα πολιτειακά όργανα και τους ιδιώτες.
- Οι διατάξεις του Συντάγματος είναι πάντοτε δεσμευτικές αλλά η ένταση της δεσμευτικότητάς του ποικίλλει ανάλογα με την κανονιστική τους πυκνότητα.
- Γενικές αρχές που συνάγονται από τις διατάξεις του Συντάγματος.

Ενδοκρατικές πηγές: Νόμος

- Ουσιαστικός και τυπικός νόμος.
- Τυπικός νόμος: πράξεις του νομοθετικού οργάνου (Βουλής).
- Η Βουλή έχει το τεκμήριο της αρμοδιότητας
- Άρθρ. 44 παρ. 1 του Συντάγματος και το άρθρ. 48 παρ. 1 του Συντάγματος.
- Κωδικοποιήσεις της διοικητικής νομοθεσίας.

Ενδοκρατικές πηγές: Κανονιστικές πράξεις της διοίκησης

- Με αυτές θεσπίζεται μεγάλο μέρος των κανόνων του διοικητικού δικαίου.
- Η βασική δραστηριότητα της δημόσιας διοίκησης έγκειται στην εξειδίκευση των κανόνων δικαίου, δηλαδή στην θέσπιση ατομικών πράξεων. Η διοίκηση μπορεί να θεσπίζει όμως και κανόνες δικαίου: πρόκειται για περίπτωση διασταύρωσης των λειτουργιών καθώς τα διοικητικά όργανα μετέχουν στην άσκηση της νομοθετικής λειτουργίας διατηρώντας την ιδιότητά τους.
- Η τυπική ισχύς των κανονιστικών πράξεων είναι κατώτερη από αυτήν των νομοθετικών διατάξεων.
- Κανονιστική αρμοδιότητα εκ του Συντάγματος.

(συνέχεια)

- Νομοθετική εξουσιοδότηση: το νομοθετικό όργανο αναθέτει με πράξη του, δηλαδή με νόμο, σε ορισμένο διοικητικό όργανο την αρμοδιότητα να θεσπίζει με κανονιστικές πράξεις του πρωτεύοντες κανόνες δικαίου, που ιδρύουν νέες υποχρεώσεις ή νέα δικαιώματα για τους διοικουμένους, και τους οποίους διαφορετικά θα θέσπιζε το ίδιο το νομοθετικό όργανο ως αποκλειστικά αρμόδιο.
- Η εξουσιοδότηση συνεπάγεται μετακίνηση αρμοδιότητας στο εξουσιοδοτούμενο όργανο, του οποίου οι αρμοδιότητες διευρύνονται.

(συνέχεια): ειδική εξουσιοδότηση

- Άρθρ. 43 παρ. 2 α' εδ. του Συντάγματος: ειδική εξουσιοδότηση, που παρέχεται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.
 - Για να είναι συνταγματικώς επιτρεπτή πρέπει να είναι ειδική και ορισμένη. **Ειδική**: όταν προσδιορίζει καθ' ύλην το αντικείμενό της, δηλαδή καθορίζει κατά τρόπο συγκεκριμένο τα θέματα που μπορούν να ρυθμιστούν με τις κανονιστικές πράξεις που θα εκδοθούν. **Ορισμένη**: όταν υπάρχουν επαρκή κριτήρια, γενικές αρχές, διδάγματα της κοινής πείρας και κατευθύνσεις που καθορίζουν κατά βάση το πλαίσιο της ρύθμισης των θεμάτων που αφορά.
- Άρθ. 43 παρ. 2 β' εδ. του Συντάγματος: επιτρέπει, κατ' εξαίρεση, την παροχή νομοθετικής εξουσιοδότησης και σε άλλα όργανα της Διοίκησης, υποδεέστερα του Προέδρου της Δημοκρατίας. Εδώ τάσσονται πολύ αυστηρότερες προϋποθέσεις. Η κανονιστική αυτή αρμοδιότητα αφορά τη ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων, η θεμάτων με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό.
 - **Ειδικότερο θέμα**: μερικότερη περίπτωση του θέματος που αποτελεί κύριο αντικείμενο της νομοθετικής ρύθμισης ή έχει λεπτομερειακό χαρακτήρα σε σχέση με τη βασική ουσιαστική ρύθμιση που περιέχεται στον νόμο. **Θέμα με τοπικό ενδιαφέρον**: θέμα που σχετίζεται με ορισμένη τοπική κοινωνία.

(συνέχεια): γενική εξουσιοδότηση

- Άρθρ. 43 παρ. 4 του Συντάγματος: προβλέπει την παροχή προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας εκτεταμένης νομοθετικής εξουσιοδότησης με νόμους που καθορίζουν σε γενικό πλαίσιο τα θέματα τα οποία θα ρυθμιστούν με κανονιστικά διατάγματα. Στην περίπτωση αυτή, ο εξουσιοδοτικός νόμος, που ονομάζεται νόμος-πλαίσιο, προέρχεται από την Ολομέλεια της Βουλής και πρέπει να καθορίζει τις γενικές γραμμές και κατευθύνσεις που θα ακολουθήσει η Διοίκηση κατά τη ρύθμιση των θεμάτων που περιλαμβάνονται στην εξουσιοδότηση καθώς και τα χρονικά όρια για τη χρήση της εξουσιοδότησης.

(συνέχεια): Τυπική ισχύς κανόνων που θεσπίζονται με κανονιστικές πράξεις

- Οι κανόνες που θεσπίζονται με τις κανονιστικές πράξεις είναι ισοδύναμες προς τους κανόνες που θεσπίζει ο κοινός νομοθέτης. Είναι μάλιστα δυνατόν, όταν αυτό προβλέπεται ρητώς από την εξουσιοδοτική διάταξη ή συνάγεται σαφώς από αυτή, οι κανονιστικές πράξεις να τροποποιούν ή να καταργούν ευθέως ή εμμέσως, δηλαδή με ρύθμιση διαφορετικού περιεχομένου, νομοθετικές διατάξεις.

(συνέχεια): Τρόπος άσκησης

- Η εξουσιοδοτική διάταξη μπορεί να προβλέπει εφάπαξ άσκηση της κανονιστικής αρμοδιότητας. Στην περίπτωση αυτή, δεν είναι δυνατή η τροποποίηση ή κατάργηση των διατάξεων που εκδόθηκαν βάσει της ίδιας νομοθετικής εξουσιοδότησης. Εάν δεν υπάρχει σχετική πρόβλεψη στην εξουσιοδοτική διάταξη, η κανονιστική αρμοδιότητα μπορεί να ασκηθεί κατ'επανάληψη
- Η διοίκηση έχει διακριτική ευχέρεια ως προς την άσκηση της κανονιστικής αρμοδιότητας. Εξαιρέσεις: α) όταν προβλέπεται σχετική υποχρέωση από την ίδια την κανονιστική διάταξη ή όταν αυτό συνάγεται (π.χ. αφορά στην άσκηση δικαιωμάτων) και β) όταν η υποχρέωση προκύπτει ευθέως από το Σύνταγμα.

(συνέχεια): υπεξουσιοδότηση

- Η ανάθεση από το εξουσιοδοτούμενο όργανο σε άλλο διοικητικό όργανο της άσκησης της κανονιστικής αρμοδιότητας που του έχει χορηγηθεί με νομοθετική εξουσιοδότηση απαγορεύεται, εκτός εάν υπάρχει ρητή πρόβλεψη περί του αντιθέτου στον εξουσιοδοτικό νόμο.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πρεβεδούρου Ευγενία.
«Διοικητικό Δίκαιο (Γενικό Μέρος). Πηγές διοικητικού δικαίου – 1^ο Μέρος».
Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS329/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

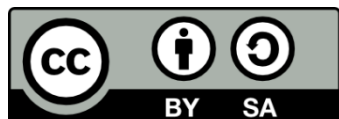

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Β. Τσιγαρίδας

Θεσσαλονίκη, 05.03.2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

